5 ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික කටයුතු

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්ත, කර්මාන්ත හා සේවා සැපයීම සහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය, පරිභෝජනය ආශ්‍රිත මිනිස් ක්‍රියාකාරකම්වල ස්වාභාවය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පරිච්ඡේදයේ අරමුණ වේ.

අතීතයේ සිටම ශ්‍රී ලංකාව කෘෂිකාර්මික රටක් ලෙස හඳුන්වා ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික කටයුතු අතර කෘෂිකර්මාන්තය, කර්මාන්ත හා සේවා අංශවල භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනය ආශ්‍රිත මානව ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රධාන වේ. එහිදී භූ විෂමතාව, දේශගුණය සහ පස යන සාධක කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා යෝග්‍ය ලෙස පැවතීම වැදගත් වී ඇත.

බුදුන් වහන්සේ පහළ වූ ඉන්දියාව තුළ ද කෘෂිකර්මාන්තයට විශේෂ තැනක් හිමිවී ඇති බව හඳුනාගත හැකි ය. එසේම බුදුන් වහන්සේගේ සම්බුද්ධ දේශනාව තුළ ද කෘෂිකාර්මික අංශය පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් යොමුකර ඇත. ඉන්දියාවේ ඇතැම් රජවරුන්ගේ නම් සකස් වීමේ දී පවා ඕදන (බත්) යන වචන මූලික වී ඇත.

උදා: සුද්ධෝදන → පිරිසිදු බත් ඇති

සුක්තෝදන → සුදුබත් ඇති

දෝතෝදන → දෝවනය කළ බත් ඇති

අමිතෝදන → ප්‍රමාණ බත් ඇති

මිතෝදන → සීමිත බත් ඇති

එසේම බුදුන් වහන්සේ කසීභාරද්වාජ සූත්‍රය තුළ කෙත ආශ්‍රය කර ගනිමින් ධර්මය දේශනා කර ඇති අතර බුදුන් වදාළ ධර්මය තුළ ද ධාර්මික ධනෝපායන මාර්ගයක් ලෙස කෘෂිකර්මාන්තය විග්‍රහ කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන කෘෂිකාර්මික කටයුතු පහත පරිදි දැක්විය හැකි ය.

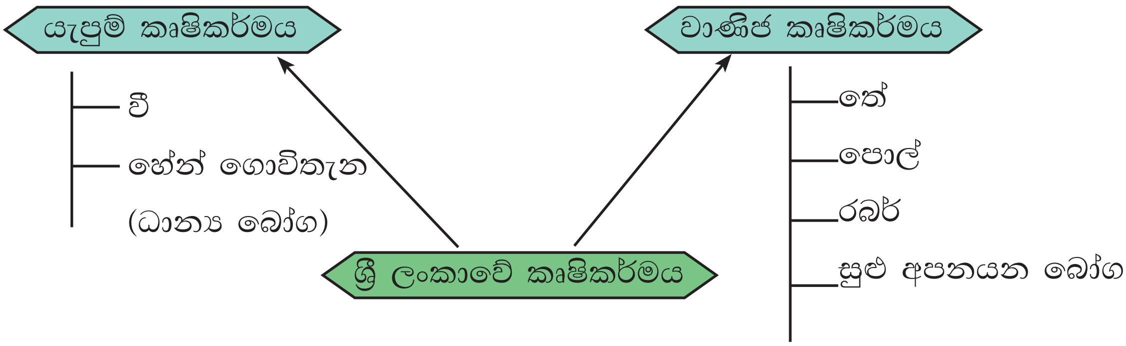

ක්‍රියාකාරකම්

1. ඔබ ජීවත්වන ප්‍රදේශයේ දැකිය හැකි ආර්ථික කටයුතු ලැයිස්තුවක් සකසන්න.

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තය කෙරෙහි බුදුදහමේ බලපෑම

මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේගේ ලංකා ගමනයත් සමඟ එතෙක් පැවැති සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලන, සංස්කෘතික, පසුබිම වෙනස් මගකට යොමුවිය. ඒ අනුව

ගමයි - පන්සලයි වැවයි - දාගැබයි

වශයෙන් සමාජ සංදර්භය සකස් විය. විශේෂයෙන් ඉතා දියුණු වාරි තාක්ෂණයක් සහිත ජලාශ්‍රිත ශිෂ්ටාචාරයක් ඒ හරහා නිර්මාණය විය. මහා සමුද්‍රය පරදන 'පරාක්‍රම සමුද්‍රය' වැනි ජලාශ නිර්මාණය විය. මිණිපේ අමුණ වැනි තාක්ෂණික පදනමක් සහිත වේලි හරහා ජලය කුඹුරුවලට ලබාදෙන ලදී. එසේම වැසි ජලය එක්රැස් කර ගැනීමට ඉහළ තාක්ෂණික ඥානයක් සහිත ව වැව යන නව නිර්මාණය අප වාරි ශිෂ්ටාචාරයට එක් විය. ධාතුසේන, මහසෙන් වැනි රජවරු වැව් අමුණු විශාල සංඛ්‍යාවක් නිර්මාණය කළේ ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු දියුණු කිරීම සඳහා ය. එමනිසා රජවරු දෙවියන් ලෙස මිනිසුන් අතර දේවත්වයට පාත්‍ර විය. මහා පරාක්‍රමබාහු රජ දවස ශ්‍රී ලංකාව පෙරදිග ධාන්‍යාගාරය වශයෙන් ද හඳුන්වා ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව හා හේන් ගොවිතැන යැපුම් කෘෂිකර්මයට අයත් වේ. පරිභෝජනය සඳහා කරනු ලබන බෝග වගාවන් යැපුම් කෘෂිකර්මය ලෙස හඳුන්වයි.

වී වගාව

විජය කුමරු ඇතුළු පිරිස උතුරු ඉන්දියාවේ සිට ලංකාවට පැමිණ වී ගොවිතැන සඳහා යෝග්‍ය වූ ගංගා නිම්න තැනිතලා ප්‍රදේශවල ජනාවාස පිහිටුවා ගන්නා ලදී. එසේ ආරම්භ වූ වී ගොවිතැන විවිධ කාලයන්වලදී දියුණු වෙමින් පැවතී යටත් විජිත යුගයන්හිදී පරිහානියට පත්ව ඇත.

තනි බෝගයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව තුළ වී වගාව වැඩිම බිම් ප්‍රමාණයක වගා කොට ඇත. ලංකාවේ සෑම ප්‍රදේශයක ම පාහේ වී වගාව සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව වැඩිම වගා බිම් ප්‍රමාණයක් කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය තුළ ද අඩුම බිම් ප්‍රමාණය නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයෙන් ද වාර්තා වී ඇත.

විශේෂයෙන්

* ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ ප්‍රධාන ආහාරය වීම.
* දේශීය වෙළඳ බෝගයක් වීම.
* විවිධ ආහාර වර්ග නිපදවන බෝගයක් වීම.
* වී වගාව ආශ්‍රිත ව විවිධ රැකියා අවස්ථා බිහිවීම.

5.1 රූපය : වී ගොවිතැන් කටයුතු කරන අවස්ථාවක්

* කර්මාන්ත රැසකට අමු ද්‍රව්‍ය සැපයීම.

වැනි කරනු මත ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව වැදගත් වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගා කරන ප්‍රදේශ 5.1 සිතියමෙන් දැක්වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාවේ සාර්ථකත්වයට බලපෑ හේතු රැසකි. ඒ අතර පහත කරුණු වැදගත් වේ.

1. 1900mm වැඩි වර්ෂාපතනය
2. $21c^0$-$35c^0$ දක්වා උෂ්ණත්වය
3. ජලය රඳා පවතින දියළු පස
4. අස්වනු නෙළන කාලයේ වියළි කාලගුණය
5. ජල සම්පාදනයට අවශ්‍ය පහසුකම් තිබීම
6. මිනිස් ශ්‍රමය තිබීම

5.1 රූපය : ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගා ව්‍යාප්තිය

ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව සම්බන්ධ ව විවිධ පර්යේෂණ අවශ්‍ය බීජ වර්ග හා උපදෙස් ලබාදීම සිදු කරන ලබන පර්යේෂණ ආයතන කිහිපයක් ඇත.

1. අම්බලන්තොට වී පර්යේෂණ ආයතනය (AT)
2. බෝම්බුවල වී පර්යේෂණ ආයතනය (BW)
3. බතලගොඩ වී පර්යේෂණ ආයතනය (BG)
4. හිඟුරක්ගොඩ වී පර්යේෂණ ආයතනය (H)
5. මහඉලුප්පල්ලම වී පර්යේෂණ ආයතනය (MI) වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව ආශ්‍රිත ව ගැටළු රැසක් ද හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අතර පහත සඳහන් ඒවා කැපිපෙනේ.

1. අන්තගාමී දේශගුණික තත්ත්වයන්
2. යෙදවුම් මිල වැඩි වීම
3. අස්වැන්න අළෙවිය ආශ්‍රිත ගැටළු

4. අවශ්‍ය ශ්‍රම සම්පත සපයා ගැනීමේ දුෂ්කරතා
5. ගොවීන්ගේ ණයගැතිභාවය
6. කුඹුරු ඉඩම් ගොඩ කිරීම
7. නව පරපුර වී වගා කටයුතු සඳහා දක්වන අකමැත්ත වැනි ගැටළු ප්‍රධාන වශයෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව දියුණු කිරීමට ද විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කර ඇත. ඒ අතර,

1. නව බීජ ප්‍රභේද හඳුන්වා දීම.
2. නව තාක්ෂණය යොදා ගැනීම (යන්ත්‍ර සූත්‍ර).
3. නව ගොවිතැන් ක්‍රම හඳුන්වා දීම.
4. සහනාධාර ලබාදීම.
5. සහතික මිල ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.
6. ගොවි විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රම හඳුන්වා දීම

වැනි ක්‍රියාමාර්ග විශේෂ වේ.

ක්‍රියාකාරකම්

01. වී වගාව සඳහා අවශ්‍ය සාධක මොනවාද?
02. ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගා කරන දිස්ත්‍රික්ක මොනවාද?
03. වී පර්යේෂණ ආයතන නම්කරන්න.
04. ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව ආශ්‍රිත ගැටලු මොනවාද?
05. ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව දියුණු කිරීමට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග මොනවාද?
06. යැපුම් කෘෂිකර්මය ලෙස හඳුන්වන්නේ කුමක්ද?

ශ්‍රී ලංකාවේ හේන් ගොවිතැන

ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපය තුළ ප්‍රධාන වශයෙන් සිදු කරගෙන යනු ලබන ගොවිතැන් ක්‍රමයක් ලෙස හේන් ගොවිතැන හැඳින්විය හැකි ය.

මෙම ගොවිතැන් ක්‍රමයේදී වරින් වර ගොවිබිම මාරු කරනු ලබයි. කැලෑ කපා ගිනි තැබීමෙන් අනතුරුව ගොවිබිම සකසා ගනු ලබයි. සතුන්ගෙන් ආරක්ෂා වීම සඳහා

අදාළ භූමි ප්‍රදේශයේ වැටක් සකසා ගන්නා අතර එය දඬු වැට ලෙස හඳුන්වයි. හේන් ගොවිතැනේදී තනි බෝග වගාවකට වඩා මිශ්‍ර බෝග වගාව දැකිය හැකි ය.

මෙහිදී ලබාගන්නා අස්වැන්නෙහි වැඩි කොටස පරිභෝජනය සඳහා යොදා ගනී. මෙම ගොවිතැන් ක්‍රමය ඉතාම සුළු ගොවීන් පිරිසක් විසින් සිදු කරනු ලබයි. නූතනයේ හේන් ගොවිතැනට විකල්පයක් ලෙස කෘෂි වන වගාව හඳුන්වා දී ඇත.

ක්‍රියාකාරකම්

01. ශ්‍රී ලංකාවේ හේන් ගොවිතැන් කරනු ලබන දිස්ත්‍රික්ක 03ක් නම්කරන්න.
02. හේන් ගොවිතැන් කරනු ලබන බෝග මොනවාද?
03. හේන් ගොවිතැන සඳහා බිම් සකසා ගන්නේ කෙසේද?

5.2 රූපය : හේන් ගොවිතැන් කටයුතු කරන අවස්ථාවක්

ශ්‍රී ලංකාවේ වාණිජ කෘෂිකර්මය

ඈත අතීතයේ සිට ශ්‍රී ලංකාව පෙරදිග හා අපරදිග වෙළඳ මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක විය. විශේෂයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ භෞතික පිහිටීම ඒ සඳහා හේතු විය. ඒ නිසාම ශ්‍රී ලංකාව කෙරෙහි යටත් විජිත බලපෑම් ද එල්ල විය.

ප්‍රධාන වශයෙන් අපනයනය හෝ අලෙවිය පදනම් කර ගෙන කරනු ලබන කෘෂිකාර්මික කටයුතු වාණිජ කෘෂිකර්මය ලෙස හඳුන්වයි. එහිදී තේ, පොල්, රබර් හා සුළු අපනයන බෝග ප්‍රධාන වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ තේ වගාව

ඉංග්‍රීසි ජාතික ජේම්ස් ටේලර් විසින් ක්‍රි.ව. 1839 දී ශ්‍රී ලංකාවේ කඳුකර ප්‍රදේශ සඳහා මෙම තේ වගාව හඳුන්වා දී ඇත. නූතනය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ විශාල වතු මෙන් ම කුඩා වතු වශයෙන් තේ වගාව ව්‍යාප්ත ව ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ මහනුවර, බදුල්ල, රත්නපුරය, නුවරඑළිය, මාතලේ, කෑගල්ල, ගාල්ල, මාතර, කළුතර යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි තේ වගාව සිදුකර ගෙන යනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ තේ පර්යේෂණ ආයතනය තලවකැලේ ප්‍රදේශයේ පිහිටුවා ඇත. තේ වගාව සාර්ථකව පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය සාධක ද හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අතර,

1. 1900-5400mm දක්වා වර්ෂාපතනය
2. 15-27c^0 සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය
3. ලෝම් ලැටරයිට් පස
4. ජලය බැසයන මඳ බෑවුම් සහිත ප්‍රදේශ
5. පුහුණු ශ්‍රමික පිරිස
6. දියුණු ප්‍රවාහන සේවය
7. දේශීය හා විදේශීය වෙළඳපොළ

   යන සාධක ප්‍රධාන වේ.

5.2 සිතියම : ශ්‍රී ලංකාවේ තේ වගා කරන ප්‍රදේශ

ශ්‍රී ලංකාව විවිධ තේ නිෂ්පාදන විදේශීය වෙළඳපොළ වෙත ඉදිරිපත් කරයි.

උදා:
- තේ කොළ
- තේ කුඩු
- ක්ෂණික තේ
- තේ කැට
- කෝපි තේ
- හරිත තේ
- රන් තේ
- කුරුඳු තේ

ශ්‍රී ලංකාවේ තේ වැඩි ප්‍රමාණයක් අපනයනය කරනු ලබන්නේ මැද පෙරදිග කලාපයට යි. ශ්‍රී ලංකාවේ තේ මිලදී ගනු ලබන රටවල් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- ඉරානය
- ඉරාකය
- එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය
- සිරියාව
- ජෝර්දානය
- රුසියාව
- එක්සත් රාජධානිය
- ජපානය
- ඕස්ට්‍රේලියාව

ශ්‍රී ලංකාවේ තේ කර්මාන්තය ආශ්‍රිත ගැටලු ද හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අතර,

1. ආදේශකවලින් එල්ල වන තරග (කොකාකෝලා/ පෙප්සි වැනි බීම වර්ග)
2. සේවක ගැටලු
3. ස්වාභාවික ආපදා (නියඟය, නායයෑම්) ප්‍රධාන වේ.

මීට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ තේ වගාව දියුණු කිරීමට විවිධ ක්‍රියා මාර්ග අනුගමනය කරනු ලබයි.

1. නැවත තේ වගාවට යොමු කිරීම.
2. පර්යේෂණ කටයුතු පුළුල් කිරීම.
3. තේ ශක්ති අරමුදල් පිහිටු වීම.
4. තේ කම්හල් නවීකරණය
5. තේ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන විවිධාංගීකරණය.
6. රාජ්‍ය අංශයේ සිදු කරන දිරි ගැන්වීම්.
7. සහනාධාර ක්‍රම.

ආදිය දැක්විය හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම්

1. වාණිජ කෘෂිකර්මාන්තය හඳුන්වන්න.
2. ශ්‍රී ලංකාවේ තේ වගා කරන දිස්ත්‍රික්ක ලංකා ආකෘති සිතියමක ලකුණු කර නම්කරන්න.
3. තේ වගාවේ සාර්ථකත්වයට බලපා ඇති සාධක මොනවාද?
4. ශ්‍රී ලංකාවේ තේ නිෂ්පාදන අපනයනය කරන ලබන රටවල් ලෝක ආකෘති සිතියමක ලකුණු කොට නම්කරන්න.
5. ශ්‍රී ලංකාවේ තේ වගාව ආශ්‍රිත ගැටලු මොනවාද?

ශ්‍රී ලංකාවේ රබර් වගාව

බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික හෙන්රි බික්හැම් විසින් ක්‍රි. ව. 1890 දී පමණ ගම්පහ අස්ගිරිය හෙනරත්ගොඩ උද්‍යානයේදී මුල් ම රබර් පැළය රෝපණය කරන ලදී. එසේ ඇරඹි රබර් වගාව ශ්‍රී ලංකාවේ වතු කෘෂිකර්මයේ ප්‍රධාන වගාවක් වී ඇත. රබර් වගාව අපනයන ආදායම් ඉපැයීමේ මාර්ගයක් ද රැකියා සැපයීමේ මාර්ගයක් ද වශයෙන් වැදගත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ රබර් වගාවේ ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කිරීමේදී තෙත් කලාපය තුළ වැඩි වශයෙන් ව්‍යාප්තව ඇති බව හඳුනා ගත හැකි ය. කෑගල්ල, රත්නපුර, කළුතර යන දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රධාන වශයෙන් රබර් වගාව සිදු කරන අතර කොළඹ, ගම්පහ, ගාල්ල වැනි දිස්ත්‍රික්කවලත් රබර් වගාව ව්‍යාප්තව ඇති අතර සුළු වශයෙන් මාතලේ, මහනුවර, මාතර, බදුල්ල, හම්බන්තොට, මොණරාගල යන දිස්ත්‍රික්කවලත් ව්‍යාප්තව ඇත.

අගලවත්ත ප්‍රදේශයේ පිහිටි රබර් පර්යේෂණ ආයතනය මගින් රබර් වගාව වැඩි දියුණු කිරීම, ව්‍යාප්ත කිරීම හා පර්යේෂණ සිදු කිරීම හා උපදෙස් ලබාදීම වැනි කටයුතු සිදු කිරීම රබර් වගාවේ දියුණු වීමට වැදගත් වේ.

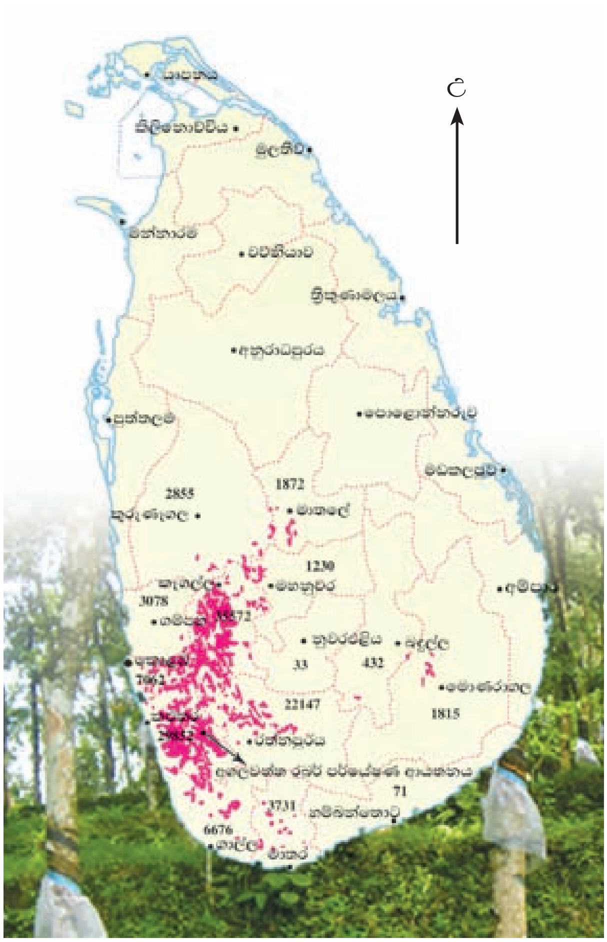

5.3 සිතියම : ශ්‍රී ලංකාවේ රබර් ව්‍යාප්ත ප්‍රදේශ

ශ්‍රී ලංකාවේ රබර් වගාවේ සාර්ථකත්වයට බලපා ඇති කරණු පහත දැක්වේ.

01. 2000mm වැඩි වර්ෂාපතනය

02. 27c° පමණ සමාන්‍ය උෂ්ණත්වය

03. කබොක් මිශ්‍ර රතු පස

04. මඳ බෑවුම සහිත 300m වඩා අඩු උස් බිම් ප්‍රදේශ

05. පුහුණු ශ්‍රමය

06. ප්‍රවාහන පහසුව

07. දේශීය හා විදේශීය වෙළඳපොළ

ශ්‍රී ලංකාව රබර් අපනයන කරනු ලබන රටවල්,

- ඔස්ට්‍රේලියාව
- බෙල්ජියම

- ප්‍රංශය
- ජර්මනිය
- ග්‍රීසිය
- ඉතාලිය
- ඉන්දියාව
- චීනය
- ජපානය
- හොංකොං
- පාකිස්ථානය
- ඇමරිකානු එක්සත් ජනපදය

වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ රබර් වගාව ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකි ගැටලු ද වේ. ඒ අතර,

- අඩු ඵලදාව
- ශ්‍රමික හිඟය
- කෘතිම රබර් මගින් එල්ල වන තරගය
- මිල උච්චාවචනය

වැනි ගැටළු ප්‍රධාන වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය වෙළඳපොළ තුළ රබර් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන රැසක් හඳුනාගත හැකි ය. ටයර්, ටියුබ්, පාවහන්, සෙල්ලම්බඩු, අත් බෑග් පාපිසි වර්ග උදාහරණ වේ.

ක්‍රියාකාරකම්

01. ශ්‍රී ලංකාවේ රබර් වගා කරන දිස්ත්‍රික්ක ලංකා ආකෘති සිතියමක ලකුණු කොට නම්කරන්න.

02. රබර් වගාවේ සාර්ථකත්වයට බලපාන සාධක මොනවාද?

03. රබර් වගාව ආශ්‍රිත ගැටලු මොනවාද?

04. ශ්‍රී ලංකාවේ රබර් අපනයනය කරනු ලබන රටවල් මොනවාද?

05. දේශීය වෙළඳපොළ තුළ දැකිය හැකි රබර් නිෂ්පාදන මොනවාද?

ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් වගාව

පොල් ගස ශ්‍රී ලාංකීය ජන ජීවිතය තුළ සුවිශේෂී තැනක් හිමිකර ගන්නා අතර පොල් ගසෙහි සෑම කොටසක් ම පාහේ ප්‍රයෝජනයට ගන්නා නිසා කප්රුක ලෙස හඳුන්වයි.

පොල් ගසෙන් ඇති ප්‍රයෝජන ලෙස,

- ආහාර සැකසීම
- පාන වර්ග
- සැරසිලි කටයුතු සඳහා
- ගෘහ භාණ්ඩ සඳහා (ඉදල්, කොහු)
- විසිතුරු භාණ්ඩ
- සත්ත්ව ආහාර යනාදිය

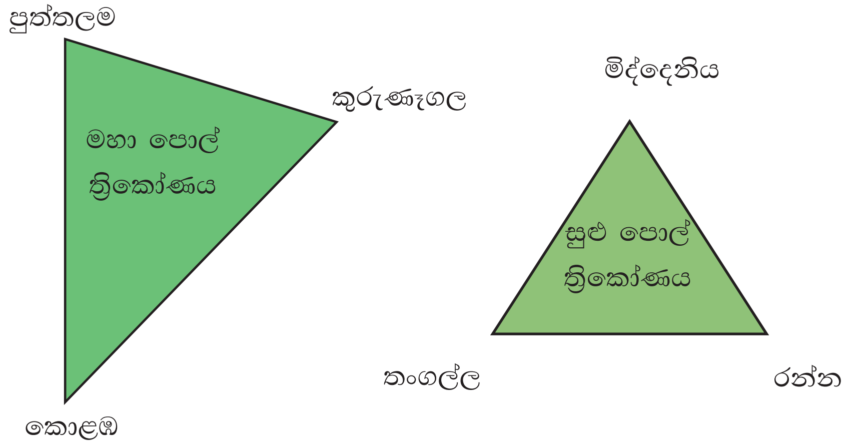

ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් වගා කරන ප්‍රදේශ අතර මහා පොල් ත්‍රිකෝණය ලෙස හඳුනා ගන්නා පුත්තලම, කුරුණෑගල, කොළඹ යන ප්‍රදේශයන් ද සුළු පොල් ත්‍රිකෝණය වශයෙන් සැලකෙන මිද්දෙනිය, තංගල්ල, රන්න යන ප්‍රදේශයන් ද සුවිශේෂීය. තවද කොළඹ සිට තංගල්ල දක්වා වෙරළ තීරයෙත් මඩකලපුව, යාපනය වැනි ප්‍රදේශවලත් පොල් වගාව දැකිය හැකි ය. ලුනුවිල හා ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශවල පිහිටි පොල් පර්යේෂණ ආයතන මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් වගාව දියුණු කිරීමට හා ව්‍යාප්ත කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් වගාවේ සාර්ථකත්වයට බලපා ඇති කරුණු අතර,

1. 2000mm - 2500mm අතර වර්ෂාපතනය
2. $20c^0$ - $27c^0$ දක්වා උෂ්ණත්වය
3. ලවණ (ලුණු) මිශ්‍ර වැලි පස හා රැළි බිම
4. ශ්‍රමය ලබා ගැනීමේ පහසුව

5. දේශීය හා විදේශීය වෙළඳපොළ යන සාධක වැදගත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනසංඛ්‍යා වර්ධනයත් සමග ගෘහස්ථ පොල් පරිභෝජනය වැඩි වෙමින් පවතින බැවින් පොල් නිෂ්පාදනය දේශීය පරිභෝජනයට ද ප්‍රමාණවත් නොමැති තරම් ය.

එසේම වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් වගාව ආශ්‍රිත ව හඳුනාගත හැකි ගැටලු ද වේ. ඒ අතර,

- අඩු අස්වැන්න.
- පලිබෝධ හා කෘමි උවදුරු
- පොල් ඉඩම් කැබලි කර විකිණීම
- දේශගුණික බාධක
- දේශීය පරිභෝජනය වැඩි වීම නිසා අපනයනයට ඇති ප්‍රමාණය අඩු වීම වැනි ගැටලු විශේෂ වේ.

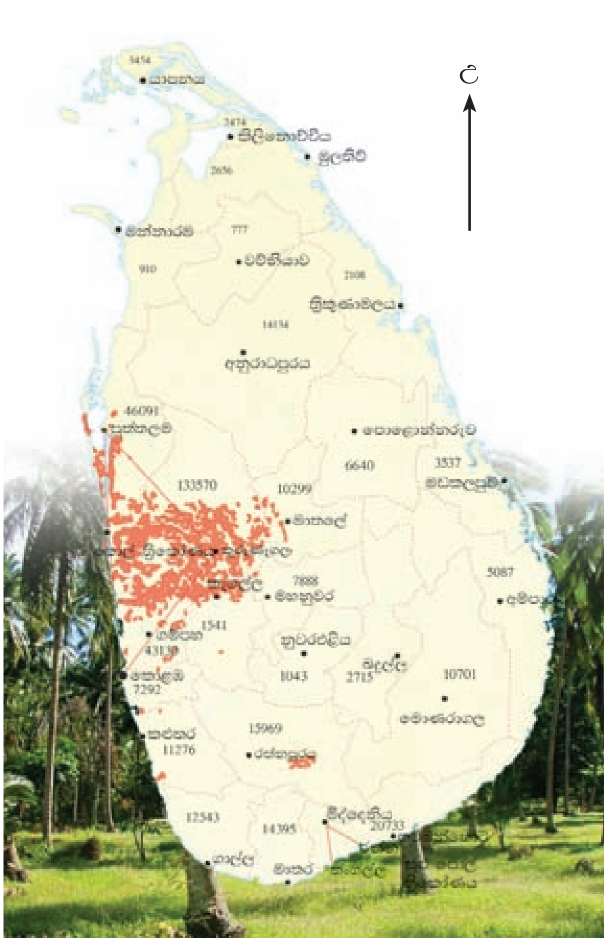

5.4 සිතියම : ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් වගා ව්‍යාප්ත ප්‍රදේශ

ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් වගාව දියුණු කිරීමට ද විවිධ ක්‍රියාමාර්ග කෙරෙහි ද අවධානය යොමු කර ඇත.

1. පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ කටයුතු පුළුල් කිරීම.
2. උපදේශන සේවා පුළුල් කිරීම.
3. සහනාධාර ලබාදීම.
4. පොල් ඉඩම්වල අතුරු බෝග (අන්නාසි, කෝපි, කෙසෙල්, ගම්මිරිස්) වගා කිරීම.
5. වගා ණය ලබාදීම.
6. නිෂ්පාදන විවිධාංගීකරණය වැනි ක්‍රියාමාර්ග ඒ අතර හඳුනාගත හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම්

01. මහා පොල් ත්‍රිකෝණය හා සුළු පොල් ත්‍රිකෝණය නම් කරන්න.
02. ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් වගා කර ඇති ප්‍රදේශ ලංකා ආකෘති සිතියමක ලකුණු කොට නම් කරන්න.
03. පොල් වගාවේ සාර්ථකත්වයට වැදගත් වන සාධක මොනවාද?
04. ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් වගාව ආශ්‍රිත ගැටලු මොනවාද?
05. පොල් ගසෙන් ඇති ප්‍රයෝජන ලැයිස්තුවක් සකසන්න.

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු අපනයන බෝග

තේ, පොල්, රබර් යන ප්‍රධාන අපනයන බෝගවලට අමතර ව අපනයනය සඳහා කුඩා පරිමාණයෙන් වගා කරන කෘෂිකාර්මික බෝග සුළු අපනයන බෝග ලෙස හඳුන්වයි.

ශ්‍රී ලංකාව සුළු අපනයන බෝග වගාව කෙරෙහි යොමු වීමට හේතු වූ කරුණු කිහිපයක් හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අතර,

1. තේ, පොල්, රබර්, යන සාම්ප්‍රදායික අපනයන බෝගවල මිල නිරන්තරයෙන් වෙනස්වීම (උච්චාවචනය).
2. තේ, පොල්, රබර්වලින් ලබා ගන්නා විදේශ විනිමය ප්‍රමාණවත් නොවීම.
3. විදේශීය වෙළඳපොළ තුළ සුළු අපනයන බෝග සඳහා ඉල්ලුම වැඩිවීම.
4. සුළු අපනයන බෝග වගාව හරහා දේශීය ජනතාවගේ ආදායම වැඩිකර ගත හැකි වීම.

5.5 සිතියම : ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු අපනයන බෝග ව්‍යාප්තිය

5. තේ, රබර්, පොල්, වගා කළ නොහැකි බිම්වල සුළු අපනයන බෝග වගා කළ හැකි වීම.

6. අතුරු වගාවක් ලෙස සුළු අපනයන බෝග වගාකළ හැකිවීම.

7. රැකියා අවස්ථා බිහිවීම. යන කරුණු වැදගත් වේ.

ක්‍රි. ව. 1972 දී සුළු අපනයන බෝග දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීමෙන් අනතුරුව බෝග විවිධාංගීකරණ වැඩපිළිවෙළක් හඳුන්වාදෙන ලදී. ඒ අනුව මල් වර්ග, පලතුරු, මිරිස්, බුලත්, රටකජු, විසිතුරු පැළ, එළවළු වැනි බෝග සංවර්ධනය කර අපනයනය කරන ලදී. ක්‍රි. ව. 2010 දී පිහිටුවන ලද කෘෂි අපනයන මණ්ඩලය ද සුළු අපනයන බෝග සඳහා කටයුතු සිදු කරයි. එසේම මාතලේ පිහිටි සුලු අපනයන බෝග පර්යේෂණ ආයතනයෙන් අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු අපනයන බෝග වගා කරන ප්‍රදේශ පහත දැක්වේ.

කුරුඳු → මීගමුවේ සිට මාතර දක්වා වෙරළ තීරයේ තැනින් තැන රත්නපුරය, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්ක

කෝපි → කළුතර, රත්නපුරය, කෑගල්ල, ගම්පහ, මාතලේ, මහනුවර

කරඳමුංගු → මහනුවර, කෑගල්ල, රත්නපුර, මාතලේ

සාදික්කා → මාතලේ, මහනුවර, කෑගල්ල

කජු → මන්නාරම, හම්බන්තොට, පුත්තලම

පැඟිරි → මාතර, හම්බන්තොට

මල් වර්ග → නුවරඑළිය, බදුල්ල, බණ්ඩාරවෙල

ශ්‍රී ලංකාව තුළ සුළු අපනයන බෝග වගාව දියුණු කිරීම පිළිබඳ ව ද අවධානය යොමු කර ඇත.

1. සුළු අපනයන බෝග වගාව සඳහා ණය ආධාර ලබාදීම.

2. විසිතුරු පැළ හා මල් වර්ග පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කර තිබීම.

3. දේශීය හා විදේශීය වෙළඳපොළ තුළ ඉල්ලුම වැඩි වීම.

වැනි කරුණු ඒ අතර වැදගත් වී ඇත.

ක්‍රියාකාරකම්

01. ශ්‍රී ලංකාවේ දැකිය හැකි සුළු අපනයන බෝග මොනවාද?

02. සුළු අපනයන බෝග වගාව කෙරෙහි යොමුවීමට හේතු මොනවාද?

03. ශ්‍රී ලංකාව තුළ අපනයන බෝග වගාව දියුණු කිරීමට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග මොනවාද?

ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තය

5.6 සිතියම : ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තයේ ව්‍යාප්තිය

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය තුළ ධීවර කර්මාන්තය සඳහා විශේෂ තැනක් හිමි වේ. එහිදී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තයට හිතකර කරුණු රැසක් හඳුනා ගත හැකි ය. ඒ අතර,

- ඉන්දියන් සාගරයෙන් වටවූ දූපතක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව පිහිටා තිබීම.
- ශ්‍රී ලංකාව වටා දිගු කඩතොලු සහිත වෙරළ තීරයක් පැවතීම.
- පුළුල් මහාද්වීපික තටකයක් පිහිටා තිබීම.
- ලංකාව වටා කලපු, බොකු හා වරායන් පිහිටා තිබීම.
- ලංකාව පුරා ගංගා, ඇළදොළ, වැව් හා ජලාශවල පිහිටීම.
- මෝසම් කාලවල දී සිදුවන දියවැල්වල ක්‍රියාකාරීත්වය.
- මත්ස්‍ය ආහාර බහුලවීම ප්‍රධාන සාධක වේ.

මීට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තය ආර්ථික කටයුත්තක් ලෙස වැදගත් වේ. එනම්,

- ජනතාවගේ පෝෂණ තත්ත්වය නංවාලීම
- රැකියා අවස්ථා උදාවීම
- විදේශ විනිමය ලැබීම.
- දළ දේශීය නිශ්පාදනයට වැඩි දායකත්වයක් ලැබීම.

යන කරුණුවලින් ඒ බව පැහැදිලි වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තය ව්‍යාප්ත ව ඇති ප්‍රදේශ අනුව ප්‍රධාන කොටස් තුනකට බෙදිය හැකි ය.

1. අභ්‍යන්තර ධීවර කර්මාන්තය (මිරිදිය)
2. මුහුදු ආශ්‍රිත ධීවර කර්මාන්තය (කරදිය)
3. කිවුල්දිය ධීවර කර්මාන්තය (දෙදිය)

ශ්‍රී ලංකාවේ අභ්‍යන්තර ධීවර කර්මාන්තය (මිරිදිය)

ලංකාවේ රට අභ්‍යන්තරයේ ඇති ගංගා, වැව්, පොකුණු, ඇළදොළ ආශ්‍රිත ව සිදු කරන ධීවර කර්මාන්තය මිරිදිය ධීවර කර්මාන්තය යි. මිරිදිය ධීවර කර්මාන්තයේදී වැදගත් වන මත්ස්‍යයන් ලෙස,

- ලූලා
- කනයා
- මගුරා
- කොරලියා
- ගොඩයා

- හුංගා
- මස්පෙතියා
- කාවයියා
- තඩලයා හඳුනාගත හැකි ය.

නූතනයේ ශ්‍රී ලංකාවේ වැව් හා ජලාශවල ග්‍රාස් කාෆ්, බිග් කාෆ්, සිල්වර් කාෆ්, කැට්ලා, රෝහු, තිලාපියා, ගුරාමි වැනි මසුන් බෝ කරනු ලබයි. මිරිදිය ධීවර කර්මාන්තය තුළ,

- ජල ජීවී වගාව
- විසිතුරු මත්ස්‍ය වගාව
- මසුන් ආහාරයට ගන්නා පැළැටි වගා කිරීම යන කටයුතු සිදු කරයි.

මුහුදු ආශ්‍රිත ධීවර කර්මාන්තය (කරදිය)

ශ්‍රී ලංකාවේ මුහුදු ආශ්‍රිත ධීවර කර්මාන්තය ප්‍රධාන අංශ 02ක් ඔස්සේ හඳුනාගත හැකි ය.

1. වෙරළාසන්න හෙවත් මහාද්වීපික තටකය තුළ ධීවර කර්මාන්තය
2. ගැඹුරු මුහුදේ ධීවර කර්මාන්තය

වෙරළාසන්න ධීවර කර්මාන්තය

ලංකාව තුළ වැඩිම මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයක් සිදුවන්නේ මෙම කලාපයෙනි. මන්නාරම සිට හම්බන්තොට දක්වා මඩකලපුවේ සිට යාපනය දක්වාත් මෙම ධීවර කර්මාන්තය බහුල ව ව්‍යාප්තව ඇත. වෙරළාසන්න කලාපය තුළ මසුන් බහුල වීමට හේතු ලෙස,

- නොගැඹුරු නිසා හිරුඑළිය හොඳින් ලැබීම.
- මත්ස්‍ය ආහාර වන ප්ලැන්ක්ටන් බහුල වීම.
- ගංගා, ඇළදොල මගින් මත්ස්‍ය ආහාර වෙරළ කලාපයට ගෙන ඒම.
- දියවැල්වල ක්‍රියාකාරිත්වයන් නිසා මත්ස්‍ය ආහාර මතු පිටට පැමිණීම

යනාදී කරුණු හඳුනාගත හැකි ය.

වෙරළාසන්න කලාපයේ සාලයා, හාල්මැස්සා, හුරුල්ලා, ඇටවල්ලා, සූඩයා, ගල්මාළු, අලගොඩුවා වැනි මසුන් බහුල ව ඇත.

ගැඹුරු මුහුදේ ධීවර කර්මාන්තය

මෙම කලාපය තුල රාජ්‍ය අනුග්‍රහය මත හා පෞද්ගලික ව්‍යාපාරිකයින් ධීවර සම්පත් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබයි. බහුදින ධීවර යාත්‍රා යොදා ගැනීම මෙම ධීවර කර්මාන්තයේ කැපී පෙනේ.

ගැඹුරු මුහුදේ ධීවර කර්මාන්තය තුළ,

- තෝරා
- පරා
- කෙළවල්ලා
- බලයා
- තලපත්
- මෝරා වැනි මසුන් අල්ලා ගනී.

ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තය තුළ හඳුනාගත හැකි ගැටළු ද වේ. ඒ අතර

1. ධීවර කාර්මිකයාගේ අඩු ආදායම හා ණයගැතිභාවය
2. ධීවර ආම්පන්න හිඟය
3. නුපුහුණු ශ්‍රමිකයින් යෙදී සිටීම.
4. ඉන්ධන මිල ඉහළ යාම.
5. දැල්, බෝට්ටු, ආදී ධීවර උපකරණවල මිල දිනෙන් දින ඉහළ යාම.
6. වෙනත් රටවල ධීවරයින් ශ්‍රී ලංකාවේ මුහුදු සීමාවේ මසුන් ඇල්ලීම
7. වෙළඳපොළ ස්ථාවර නොවීම.
8. ප්‍රවාහනය හා ගබඩා කිරීමේ ගැටලු

විශේෂයෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

එසේම ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තය වඩාත් දියුණු කිරීමට විශේෂ අවධානය යොමු වී ඇත.

- GSP+ සහනය ලබා ගැනීම හරහා විදේශීය මත්ස්‍ය වෙළඳපොළ දිනා ගැනීම.
- සහනාධාර හා පොළී රහිත ණය ලබාදීම.

- රක්ෂණ ක්‍රම හඳුන්වාදීම.
- ධීවර සමිති පිහිටුවීම හා ඒ හරහා ධීවරයින් වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම.
- ධීවර උපකරණ හා ආම්පන්න ලබාදීම.
- වරාය පහසුකම් නවීකරණය හා සංවර්ධනය

වැනි ඒ කරුණු අතර වැදගත් වේ.

ක්‍රියාකාරකම්

01. ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තයට අවශ්‍ය හිතකර සාධක මොනවාද?
02. ධීවර කර්මාන්තයේ ආර්ථික වැදගත්කම පැහැදිලි කරන්න.
03. ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තයේ දැකිය හැකි ගැටලු මොනවාද?
04. ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තයේ ප්‍රභේද මොනවාද?
05. නූතනයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්තය දියුණු කිරීමට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග මොනවාද?

ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත

මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම පිණිස මිනිසාගේ ම මැදිහත්වීමෙන් සම්පත් උපයෝගී කරගෙන කරනු ලබන ආර්ථික ක්‍රියාවලිය කර්මාන්තයක් ලෙස හඳුනාගත හැකි ය.

අතීතයේ සිට ම ශ්‍රී ලංකාව කෘෂිකාර්මික රටක් ලෙස හැඳින්වුව ද කාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ ද දියුණුවක් පැවති බවට විවිධ ඓතිහාසික සාධක හමුවී ඇත.

ඒ අනුව පේෂ කර්මාන්තය, ඉදිකිරීම් හා වාරි කර්මාන්තයන්, මූර්ති ශිල්පය, චිත්‍ර ශිල්පය වැනි අංශ ඉතා දියුණු මට්ටමක පැවතීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ ඒ හා බැඳුණු සියුම් තාක්ෂණික උපකරණ හා ක්‍රමවේද තිබූ බවයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඕනෑම කර්මාන්තයක් ස්ථාන ගතවීමේ දී වැදගත් වන සාධක කිහිපයක් හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අතර,

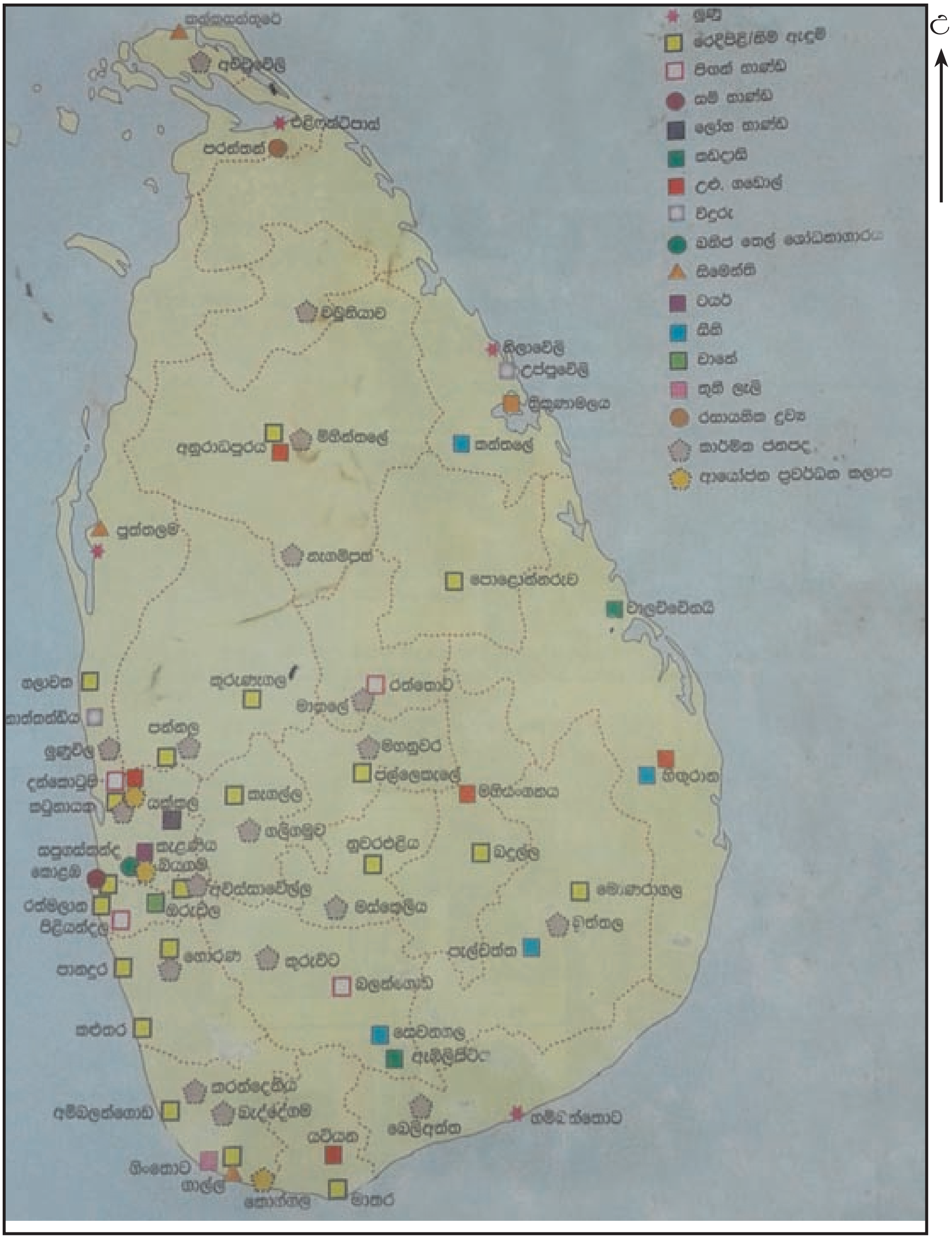

5.7 සිතියම : ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන කර්මාන්ත ව්‍යාප්තිය

- අමු ද්‍රව්‍ය
- බලය
- ශ්‍රමය
- වෙළඳපොළ
- ප්‍රවාහනය
- ප්‍රාග්ධනය
- භූමිය
- රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය
- සන්නිවේදනය
- යටිතල පහසුකම්

කර්මාන්ත

- අමුද්‍රව්‍ය පදනම් කරගත් කර්මාන්ත
  - කෘෂි පාදක කර්මාන්ත
    - තේ/හරිත තේ
    - රබර්/ටයර් ටියුබ්
    - පොල්/පොල්තෙල්
    - උක්/හකුරු
    - වී/සහල් පිටි
  - ආකර හා පතල් කැණීම්
    - මිනිරන්/පැන්සල්
    - මැණික්/ස්වර්ණාභරණ
    - පොස්පේට්/පොහොර
    - තලාතු මිනිරන් විද්‍යුත් පරිවාරක
  - ඛනිජ පාදක කර්මාන්ත
    - ඛනිජ වැලි/ඉල්මනයිට්
    - සිලිකා/වීදුරු
    - පෙල්ස්පා/මාබල්/පිඟන්
    - ඇපටයිට්/පොහොර
    - හුණුගල්/සිමෙන්ති
- අපනයනයට යොමු වූ කර්මාන්ත
  - ඇඟලුම්
  - සෙල්ලම්බඩු
  - ඉලෙක්ට්‍රොනික් භාණ්ඩ
  - ආහාර නිෂ්පාදන
  - සම් භාණ්ඩ
- සේවා කර්මාන්ත
  - සංචාරක
  - ප්‍රවාහන
  - සන්නිවේදන
  - වෙළඳාම

ක්‍රියාකාරකම්

01. යහපත් කර්මාන්තයක් පවත්වාගෙන යාමට බුදුදහමෙන් පෙන්වා දී ඇති කරුණු මොනවාද?
02. කර්මාන්තයක් ස්ථානගත වීමට වැදගත් වන කරුණු මොනවාද?

කෘෂිපාදක කර්මාන්ත

කෘෂිපාදක කර්මාන්ත යනු කර්මාන්තයට අවශ්‍ය මූලික අමුද්‍රව්‍ය කෘෂි නිෂ්පාදනයක් ආශ්‍රයෙන් ලබාගෙන කරනු ලබන කර්මාන්ත වේ.

- තේ
- ටයර්
- ටියුබ්
- පොල්තෙල්
- සීනි
- සෝයාමීට් ආදිය උදාහරණ වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි පාදක කර්මාන්ත කිහිපයක නිෂ්පාදිත ද්‍රව්‍ය හා එම කර්මාන්ත පිහිටි ස්ථාන පිළිබඳ තොරතුරු සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

කෘෂි බෝගය	නිෂ්පාදිත ද්‍රව්‍ය	කර්මාන්ත ස්ථානගත වූ ප්‍රදේශ
තේ	කළු තේ ක්ෂණික තේ හරිත තේ රසකල තේ	මහනුවර, බදුල්ල, රත්නපුර, නුවරඑළිය, මාතලේ, ගාල්ල, මාතර, කළුතර, දිස්ත්‍රික්ක ය.
රබර්	ටයර් ටියුබ් සෙල්ලම් බඩු ෂීට් රබර් ක්‍රේප් රබර් කුට්ටි රබර් අත්මේස් ක්‍රීඩා උපකරණ	කෑගල්ල, රත්නපුර, කළුතර, ගාල්ල, කොළඹ දිස්ත්‍රික්ක හා සීතාවක, පල්ලෙකැලේ කර්මාන්තපුරය
පොල් 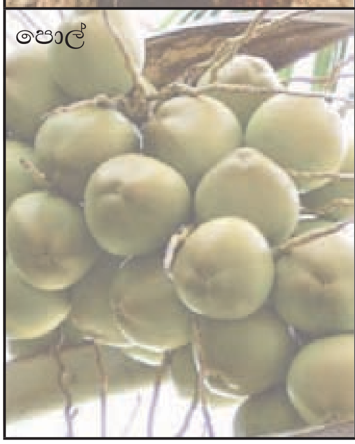	කපාපු පොල් පොල්තෙල් විනාකිරි කොප්පරා පිටිකල පොල් කිරි පොල්ක්‍රීම් කොහුකෙඳි පුන්නක්කු	කොළඹ, කුරුණෑගල, හලාවත පොල් ත්‍රිකෝණය, වෙරළබඩ පොල් වගා තීරය

ක්‍රියාකාරකම්

1. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි පාදක කර්මාන්ත පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක් ලියන්න.

ඇඟලුම් කර්මාන්තය

ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත අංශය තුළ ඇඟලුම් කර්මාන්තයට විශේෂ තැනක් හිමි වේ. දේශීය වෙළෙඳපොළට වඩා අපනයනය සඳහා ඇඟලුම් කර්මාන්තය වැඩි නැඹුරුවක් දක්වයි. ඒ හරහා විදේශ විනිමය වැඩි ප්‍රමාණයක් ශ්‍රී ලංකාව උපයනු ලබයි. 1978 දී කටුනායක අපනයන සැකසුම් කලාපය ද 1986 බියගම අපනයන සැකසුම් කලාපය ද 1991 කොග්ගල අපනයන සැකසුම් කලාපය ද ආරම්භ කල අතර ඒ හරහා විශාල ලෙස ඇඟලුම් නිෂ්පාදනය කරයි.

මීට අමතරව ඇඟලුම් කර්මාන්ත 200 වැඩසටහන මගින් කොළඹ, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කවලින් බැහැරව දුර පළාත්වල කර්මාන්ත ආරම්භ විය.

- මොණරාගල
- පුත්තලම
- මඩකලපුව
- ත්‍රිකුණාමලය
- අම්පාර
- මහනුවර

යන දිස්ත්‍රික්කවල ඒ අනුව කර්මාන්ත ආරම්භ කර ඇත.

කඩදාසි නිෂ්පාදනය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ කඩදාසි නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය නොමැති තරම් ය. අතීතයේ පිදුරු, යුකැලිප්ටස් හා පයිනස් ආදිය යොදාගෙන කඩදාසි නිපදවා ඇත. අමුද්‍රව්‍ය ආනයනය කරමින් සිදුකරන කර්මාන්තයක් ලෙසද කඩදාසි කර්මාන්තය හඳුනාගත හැකි ය. ශ්‍රී ලංකාවේ කඩදාසි නිෂ්පාදන සිදු කරනු ලබන්නේ

- වාලච්චේනයි
- ඇඹිලිපිටිය

යන කර්මාන්තශාලා මගිනි. ඉතාමත් සුළු ප්‍රමාණයක් මෙම කර්මාන්තශාලා මගින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන අතර ඒවා දේශීය අවශ්‍යතා සඳහා යොදා ගනී. කඩදාසි නිෂ්පාදනය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ දැකිය හැකි විශේෂ ලක්ෂණය වන්නේ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කෙරෙහි වැඩි නැඹුරුතාවක් දක්වා තිබීම යි.

ආකර හා පතල් කැණීම

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්වභාව ධර්මය විසින් ලබාදී ඇති වටිනාම සම්පතක් ලෙස ඛනිජ සම්පත් හැඳින්විය හැකි ය. එම ඛනිජ සම්පත් ලබාගැනීම සඳහා විවිධ ආකාරයෙන් පතල් කැණීම් සිදු කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ,

- මිනිරන්
- මැණික්
- මැටි
- හුණුගල්
- ඛනිජ වැලි

වර්ග ප්‍රධාන ඛනිජ වශයෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

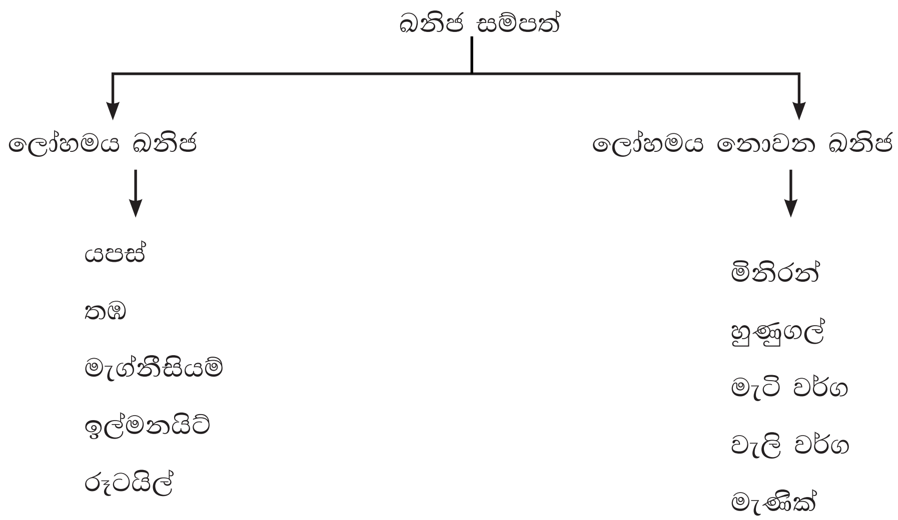

ලංකාවේ ආකර හා පතල් කැණීම් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ද්‍රව්‍ය හා කර්මාන්ත පිහිටි ස්ථාන පිළිබඳ සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

ඛනිජ වර්ග	ව්‍යාප්ති ප්‍රදේශ	නිෂ්පාදන ද්‍රව්‍ය	කර්මාන්ත ඇති ප්‍රදේශ
මිනිරන්	• කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ කහටගහ හා කොළොන්ගහ • කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ බෝගල, බෝතලේ, මීගොඩ, කහටගස්දිගිලිය, කැබිතිගොල්ලෑව, දෙණියාය, බටපොළ, අකුරැස්ස	• පොලිෂ් වර්ග • පැන්සල් වර්ග • තීන්ත වර්ග • විදුලි කෝෂ අමතර කොටස් • වාත්තු අච්චු • පුපුරණ ද්‍රව්‍ය	• ආයෝජන ප්‍රවර්ධන කලාපවල • ඒකල • සීතාවක
මැණික්	• රත්නපුරය • කහවත්ත • ඇලහැර • රක්වාන • ඇහැළියගොඩ	• ආභරණ සෑදීම • ඔරලෝසු බෙයාරින් සෑදීම • භාණ්ඩ අලංකාර කිරීම	• ආයෝජන කළාපය ආශ්‍රිතව • මැණික් ව්‍යාප්ත ප්‍රදේශවල කර්මාන්ත ඇත.
මයෝසීන හුණුගල්	• පුත්තලම සිට මුලතිව් දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ වයඹ හා උතුරු ප්‍රදේශ	• සිමෙන්ති	• පුත්තලම • කන්කසන්තුරේ • ගාල්ල

සිලිකා වැලි	• මාරවිල • නාත්තණ්ඩිය • හලාවත • මාදම්පේ • අම්පාර • වල්ලිපුරම්	• විද්‍යුත් නිෂ්පාදනවල කොටස් • පිඟන් හා වීදුරු • පරිගණක උපාංග වර්ග • වීදුරු තහඩු	• මාරවිල • නාත්තණ්ඩිය
කෙඔලින්	• බොරලැස්ගමුව • රත්තොට • පිළියන්දල	• පිඟන් භාණ්ඩ • සනීපාරක්ෂක උපකරණ • විසිතුරු භාණ්ඩ • පිඟන් ගඩොල්	• රත්තොට • මීගමුව • දංකොටුව
ස්පටික හුණු ගල්	• මධ්‍යම කඳුකරයේ සිට ඊසාන දිශා ගතව	• හුණු නිෂ්පාදනය • විසිතුරු භාණ්ඩ • ඩොලමයිට් (පොහොර)	• ඛනිජ නිධි ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල • මාතලේ, දිගන • අනුරාධපුර, කැලණිය

ඛනිජ සම්පත් භාවිත කිරීම තුළින් විවිධ ගැටලු නිර්මාණය වී ඇත. ඒ අතර,

- ඛනිජ කැණීමේදී භාවිත කරන ඇතැම් තාක්ෂණික ක්‍රම හරහා පරිසරය දූෂණය වීම.
- ගංගා ආශ්‍රිත වැලි ඉවත් කිරීමෙන් ගංගා ඉවුරු ඛාදනය වීම, ගංගා පිටාර ගැලීම, ලවණ ජලය රට තුළට පැමිණීම නිසා වගා හානි සිදු වීම.
- පතල් කැනීම නිසා වලවල් ඇතිවීම, පස් කඩා වැටීම, නායයෑම් ඇතිවීම.
- ජලය පිරුණු වළවල් ආශ්‍රිත ව මදුරු වසංගත රෝග බෝවීම, බැක්ටීරියා ඇති වීම.
- ගංගා, ඇළදොළවල රොන්මඩ තැන්පත්වීම නිසා ජල ගැලීම් ඇතිවීම්.
- පාරිසරික වශයෙන් වෘක්ෂලතාවලට හානි සිදුවීම වගාබිම් විනාශ වීම, වායු දූෂණය වීම
- ජලජ ජීවීන් පාංශු ජීවීන් විනාශ වීම,

යනාදී ගැටලු හඳුනා ගත හැකි ය.

මෙවැනි තත්ත්වයක් තුළ වර්තමානයේ ඛනිජ සම්පත් සංරක්‍ෂණය කෙරෙහි ද වැඩි අවධානයක් යොමු වී ඇත. එසේම ඛනිජ සම්පත් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමත් සමඟ ක්‍රමයෙන් එය ක්ෂවීම ද වේගවත් වී ඇත. එම නිසා ඛනිජ සම්පත් සංරක්ෂණය කර ගැනීම පිළිබඳ ව අවධානය යොමු වී ඇත. ඒ අනුව ඛනිජ සම්පත් සංරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග ලෙස,

1. කැනීම් විධිමත් කිරීම සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම.
2. පවතින සම්පත්වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ගැනීම.
3. ඛනිජ කැනීම, ප්‍රවාහනය, හා භාවිතය විධිමත් කිරීම.
4. ඛනිජ සම්පත් කැණීමේදී අපතේයාම වළක්වාලීම.
5. විභව සම්පත් ගවේෂණය.
6. තාක්ෂණය වඩාත් කාර්යක්‍ෂම කිරීම

ආදිය අනුගමනය කළ හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම්

1. ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති ප්‍රධාන ආකාර හා පතල් කර්මාන්ත මොනවාද?
2. ලංකාවේ ප්‍රධාන ඛනිජ වර්ග ව්‍යාප්ත ප්‍රදේශ ලංකා ආකෘති සිතියමක ලකුණු කර නම්කරන්න.
3. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයට ඛනිජ සම්පත්වල ඇති වැදගත්කම පැහැදිලි කරන්න.
4. ඛනිජ කැනීමෙන් ඇතිවන පාරිසරික ගැටලු ලයිස්තුවක් සකසන්න.

5.4.1.4 ආහාර හා පාන වර්ග නිෂ්පාදන කර්මාන්ත

ලංකාව තුළ නිෂ්පාදය කෙරෙන සකස් කළ ආහාර හා පාන වර්ග මෙම කර්මාන්තයට අයත් වේ. ශ්‍රී ලංකාව පුරාම මධ්‍යම, කුඩා හා ගෘහ කර්මාන්ත ලෙස සිදු කරගෙන යනු ලබන කර්මාන්තයක් වශයෙන් ආහාර හා පාන වර්ග නිෂ්පාදන කර්මාන්තය හැඳින්විය හැකි ය.

ශ්‍රී ලාංකීය සමාජ ආර්ථික රටාවෙහි පුද්ගලයන් ගේ කාර්යබහුලතාව තුළ ඇසුරුම් කළ ආහාර පාන කෙරෙහි ඇති ඉල්ලුම වැඩිය. විශේෂයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ සැකසූ ආහාර අපනයනය හරහා විදේශ විනිමය ද උපයාගනී.

මෙහිදී ආහාර හා පාන වර්ග නිෂ්පාදන කර්මාන්තය තුළ නිෂ්පාදනය වන භාණ්ඩ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- සිසිල් බීම
- පළතුරු බීම
- රසකැවිලි
- බිස්කට්
- බේකරි නිෂ්පාදන
- කුළුබඩු වර්ග
- ක්ෂණික ආහාර
- පොල් කිරි හා පිටි
- මස්/මාළු (සකස් කළ)
- තේ වර්ග
- පොල් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන
- ශාක ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන
- ජල බෝතල්
- කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන

ශ්‍රී ලංකාවේ කොළඹ ආර්ථික කලාපය තුල මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ කර්මාන්ත වැඩි වශයෙන් ව්‍යාප්තව ඇති අතර කුඩා හා ගෘහ පරිමාණ කර්මාන්ත දිවයින පුරා සෑම ජනාධික ප්‍රදේශයක ම ව්‍යාප්තව ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආහාර හා පාන වර්ග නිෂ්පාදන කර්මාන්තය ආශ්‍රිත ව හඳුනාගත හැකි ගැටලු ද වේ. ඒ අතර

1. අමු ද්‍රව්‍ය හා බලශක්ති මිල ඉහළ යාමෙන් නිෂ්පාදන වියදම අධිකවීම නිසා භාණ්ඩවල මිල ඉහළයාම.
2. කෙටි කාලයකින් අලෙවිකළ යුතු බැවින් ගබඩා කිරීම හා අලෙවිය පිළිබඳ ගැටලුඇතිවීම.
3. බහුජාතික සමාගම් විසින් විවිධ ප්‍රචාරණ කටයුතු සිදු කරන නිසා කුඩා පරිමාණ නිෂ්පාදනවලට සිදුවන බලපෑම.

4. විදේශ ආනයනික ආහාර වර්ගවලින් ඇති කරන තරගය.

5. එකම භාණ්ඩය විවිධ ආයතන මගින් විවිධ මාදිලියෙන් නිෂ්පාදනය කිරීම නිසා ඇතිවන අලෙවිය පිළිබඳ ගැටළු.

6. ආහාර කල් තබා ගැනීමට හා රස ගැන්වීමට යොදන ලද අනුමත නොකරන රසායනික ද්‍රව්‍ය නිසා ඇතිවන සෞඛ්‍ය ගැටළු.

7. ආහාර පානවල ප්‍රමිතිය පිළිබඳ ගැටලු ආදිය හඳුනාගත හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම්

1. ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදිත ආහාර හා පාන වර්ග නිෂ්පාදන ඇසුරුම්වල ඇති ලේබල් එකතුවක් සකසන්න.
2. එම ලේබල්වල ඇතුළත් කරුණු මොනවාද?
3. වර්තමානය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ආහාර හා පාන වර්ග නිෂ්පාදනය ආශ්‍රිතව දැකිය හැකි ගැටලු මොනවාද?
4. එම ගැටලු මගහරවා ගැනීමට ඔබ කරනු ලබන යෝජනා මොනවාද?

5.4.1.5 විද්‍යුත් කර්මාන්තය

ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යුත් කර්මාන්තය ඉතාමත් මෑතකදී ආරම්භ වූ කර්මාන්තයකි. නව තාක්‍ෂණික සොයා ගැනීම් සමග වේගයෙන් වර්ධනය හා වෙනස් වන අධිතාක්‍ෂණික කර්මාන්ත ගණයට මෙම කර්මාන්තය අයත් වේ.

මෙම කර්මාන්තය තුළ නිෂ්පාදනය කරනු ලබන උපකරණ වශයෙන්

- ගුවන් විදුලි යන්ත්‍ර
- රූපවාහිනී
- පරිගණක
- විද්‍යුත් පරිපථ
- දුරස්ථ පාලක
- සංඥා උපකරණ
- විද්‍යුත් සන්නායක

ආදිය සඳහන් කළ හැකි ය.

දේශීය ඉල්ලුම ඉහළ මට්ටමක පැවතීම විද්‍යුත් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන කර්මාන්තය දියුණු වීමට බලපා ඇත. විද්‍යුත් කර්මාන්තය එකලස් කිරීමේ කර්මාන්තයක් ලෙස ද පවතින අතර විදේශ වෙළඳපොළට ද ඇතැම් නිෂ්පාදන අපනයනය කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ කොළඹ හා අභ්‍යන්තර ප්‍රදේශවලත් ආයෝජන ප්‍රවර්ධන කලාපවලත් විද්‍යුත් උපකරණ නිෂ්පාදනය කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යුත් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත ව ගැටළු හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අතර,

1. විද්‍යුත් නිෂ්පාදන බොහෝවිට ආනයන උපාංග මත රඳා පැවතීම.
2. තාක්‍ෂණයේ දියුණුව මත විද්‍යුත් උපකරණ විශාල ප්‍රමාණයක් කෙටි කාලයකදී යල්පැනගිය භාණ්ඩ බවට පත්වීම.
3. යල්පැනගිය විද්‍යුත් උපකරණ පරිසරයන්ට මුදා හැරීම නිසා පරිසර හානි සිදුවීම.
4. ජංගම දූරකථන ආදී විද්‍යුත් උපකරණ නිතර භාවිතය නිසා සෞඛ්‍ය ගැටළු ඇතිවීම.
5. සංස්කෘතික ගැටළු ඇතිවීම.

විශේෂයෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික අංශය කෙරෙහිද විද්‍යුත් කර්මාන්තය විශාල බලපෑමක් සිදු කරයි.

1. ඍජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා බිහි වීම.
2. විශේෂඥ ශ්‍රමිකයින් බිහිවීම.
3. විද්‍යුත් උපකරණ අලුත්වැඩියා හා සේවා මධ්‍යස්ථාන බිහිවීම. වැනි අංශ ඒ අතර වැදගත් වේ.

ක්‍රියාකාරකම්

1. ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යුත් කර්මාන්තයේ වැදගත්කම පැහැදිලි කරන්න.
2. විද්‍යුත් උපකරණ භාවිතයේදී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු මොනවාද?
3. නූතන තාක්‍ෂණය දියුණුවීමත් සමග නිර්මාණය වී ඇති යහපත් හා අයහපත් ප්‍රතිඵල ලැයිස්තුවක් සකස් කරන්න.

5.4.1.6 සේවා කර්මාන්තය

මිනිසාගේ සංකීර්ණ විවිධ අවශ්‍යතා යම් ආයතනයක් හෝ පුද්ගලයෙකු මගින් ඉටු කිරීම සේවාවක් ලෙස සැලකේ. එසේ ලබා ගන්නා සේවාවන් පෞද්ගලික අංශය හා රාජ්‍ය අංශය වශයෙන් කොටස් 02කි. ඒවා මුදල් ගෙවීම මත හෝ නොමිලයේ ලබාගත හැකි ය. ඕනෑ ම රටක ආර්ථිකයේ සෑම අංශයක් තුළ ම සේවා අංශයක් ක්‍රියාත්මක වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සේවා කර්මාන්තයට අයත් විවිධ අංශ පහත ආකාරයෙන් වෙන් කොට දැක්විය හැකි ය.

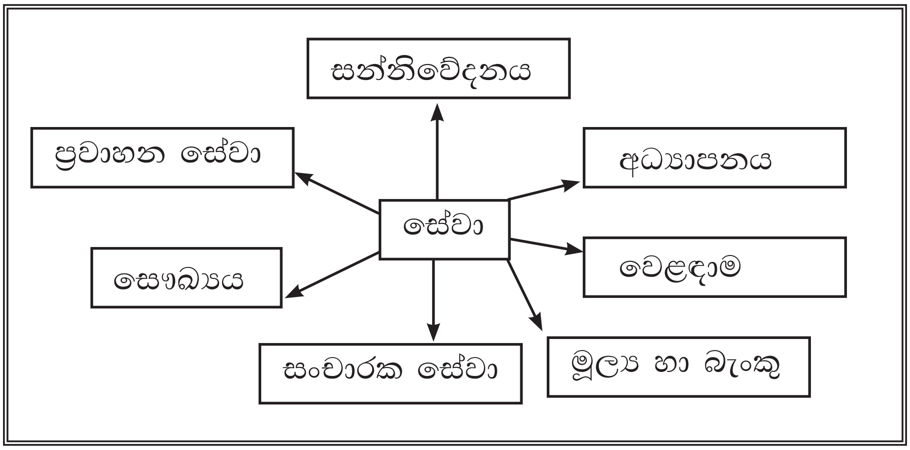

මෙහිදී විශේෂ අවධානය යොමු වන්නේ සංචාරක හා සන්නිවේදන සේවා අංශ වෙත යි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරක කර්මාන්තය

ශ්‍රී ලංකාව ඈත අතීතයේ සිට සංචාරක ආකර්ශනය ඉහළ මට්ටමක පවතින රටකි. ඒ බව සංචාරකයින්ගේ දේශාටන වාර්තාවලින් ද තහවුරු වේ.

බුදුන් වහන්සේ පළමු රහත් හැට නම අමතා කළ ප්‍රකාශය තුළ ද,

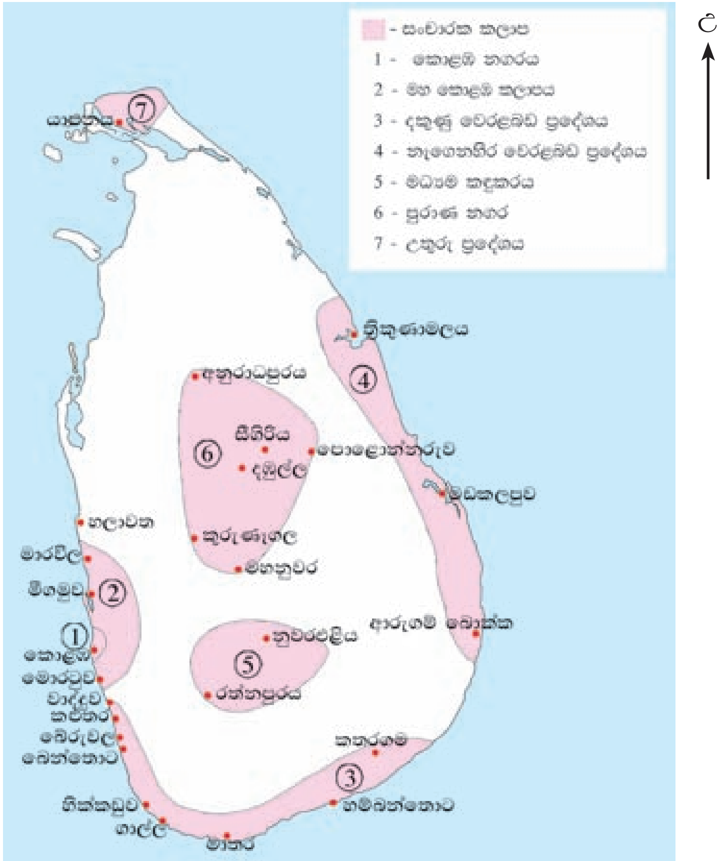

5.8 සිතියම : ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන සංචාරක කලාප

බොහෝ මිනිසුන්ගේ හිතසුව පිණිස ධර්ම චාරිකාවෙහි යෙදිය යුතු බව භික්ෂූන් වහන්සේලාට බුදුන් වහන්සේ අනුදැන වදාළ හ. එහිදී අදහස් වූයේ භික්ෂූන් වහන්සේ ධර්ම චාරිකාවේ යෙදෙන විට බෞද්ධ සම්ප්‍රධායට අනුව පරිසර හිතකාමී ලෙසත් කාලයට උචිත පරිදිත් කටයුතු කළ යුතු බවයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරක කර්මාන්තය තුළ දේශීය සංචාරකයින් හා විදේශීය සංචාරකයින් වශයෙන් කොටස් දෙකක් හඳුනාගත හැකි ය. ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරක කර්මාන්තය දියුණුවට වැදගත් වන කරුණු ලෙස,

- ඓතිහාසික ස්ථාන
- පාරිසරික වටිනාකමක් සහිත ස්ථාන
- නව නිර්මාණ
- ආගන්තුක සත්කාර
- සාමකාමී සමාජ දේශපාලන වටපිටාව
- පහසුකම් සැලසීම

ආදී කරුණු හඳුනාගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකා සංචාරක අධිකාරීය මගින් පෙන්වා දී ඇති ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හතකි

ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරක කර්මාන්තය ආශ්‍රිත ගැටලු ද වර්තමානයේ හඳුනා ගත හැකි ය. ඒ අතර.

1. සංචාරකයින් වැඩි සංඛ්‍යාවක් වසරේ එක් කාලසීමාවකදී පමණක් පැමිණීම
2. සංචාරකයින්ට සපයන සේවාවන්හි ඇති දුර්වලතා
3. සංචාරක ප්‍රදේශවල ඇති දුෂ්කරතා
4. සංචාරක කර්මාන්තයට ප්‍රමාණවත් ලෙස යටිතල පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම.
5. සංචාරක කර්මාන්තය මගින් සමාජ, සංස්කෘතික, පරිසරයට හානි සිදු වීම.
6. ස්වාභාවික පරිසරයට සිදුවන අයහපත් බලපෑම

යනාදී ගැටලු විශේෂයෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරක ව්‍යාපාරය හරහා සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා වැඩි ප්‍රමාණයක් බිහිවීමත් රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයෝජකයන්ගේ අනුග්‍රහය ලැබීමත් පාරිසරික සංචාරක කර්මාන්තය වෙත වැඩි අවධානයක් යොමුවීමත් නූතනය තුළ දැකගත හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම්

1. ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරක කර්මාන්තය හරහා ලංකාවේ ආර්ථිකයට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ මොනවාද?
2. සංචාරක කර්මාන්තය නිසා ඇතිවිය හැකි ගැටලු විස්තර කරන්න.

ශ්‍රී ලංකාවේ සන්නිවේදන කර්මාන්තය

ශ්‍රී ලංකාවේ සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රය මාධ්‍ය කිහිපයක් ඔස්සේ හඳුනාගත හැකි ය.

- මුද්‍රිත
- ශ්‍රව්‍ය
- දෘශ්‍ය
- ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය

යනාදී අංග ඒ අතර වැදගත් වේ.

සන්නිවේදනය

මුද්‍රිත	ශ්‍රව්‍ය	දෘශ්‍ය	ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය
පුවත්පත්	ගුවන් විදුලි සේවා	ඊමේල්	රූපවාහිනිය
සඟරා	දුරකථන	ඊනෙට්	අන්තර්ජාලය
පත්‍රිකා	හඬපටි	පරිගණක තොරතුරු	
පෝස්ටර්			

ඉහත සඳහන් සටහන තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රයෙහි ස්වභාවය අවබෝධ කරගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ විශේෂයෙන් අනෙකුත් සේවාවන් සඳහා සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රය ඉතා විශාල බලපෑමක් සිදු කරයි. නූතනය වන විට සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රය තාක්ෂණිකව ඉහළ දියුණුවක් කරා පැමිණ ඇත. ඒ තුළින්

- සෑම කාර්යයක් ම ඉතා වේගවත් හා කාර්යක්ෂම වීම.
- අවකාශීය දුර සංකෝචනය කර තිබීම.
- ජාත්‍යන්තර සබඳතා පුළුල් වීම.
- සේවාවන් වඩාත් ඵලදායී වීම.
- විශ්වීය තොරතුරු ගම් මට්ටමට ගලා ඒම.
- ඍජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා නිර්මාණය වීම.
- විවිධ භාෂා හා තාක්ෂණික දැනුම පුළුල් වීම.

වැනි යහපත් ප්‍රතිඵල සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රය තුළ දැකගත හැකි ය.

- ළමා පරපුර විවිධ අපචාර සඳහා යොමු වීම.

● වැරදි තොරතුරු සන්නිවේදනය වීමෙන් ගැටුම් ඇතිවීම.
● සියලුදෙනාට ම උසස් තාක්ෂණික දැනුමක් නොමැති වීම.
● භාෂාමය ගැටලු නිර්මාණය වීම.
● සංස්කෘතිකමය වශයෙන් විවිධ ගැටලු නිර්මාණය වීම.

වැනි අයහපත් ප්‍රතිඵල උදාහරණ වශයෙන් සඳහන් කළ හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම්

1. සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රයේ දියුණුව රටක සංවර්ධනයට වැදගත්වන අයුරු පැහැදිලි කරන්න.
2. සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රයේ අධ්‍යාපනික අංශය සඳහා යොදා ගත හැක්කේ කෙසේදැයි පැහැදිලි කරන්න.

ආර්ථිකය පිළිබඳ බුදුදහමේ ඉගැන්වීම්

පුද්ගලයා ධනය ඉපැයිය යුතු වන්නේ වංචනික ලෙස නොව ධාර්මික ලෙස තම ශ්‍රමය යෙදවීමෙන් බව බුදුන් වහන්සේ පෙන්වාදුන් සේක. ධනය පරිභෝජනය කිරීමේදී ද සමාජ සුභසිද්ධිය සැලසෙන සේ ක්‍රියාකළ යුතු බව සිඟාලෝවාද සූත්‍රයෙන් දක්වා ඇත. එනම්,

> භෝගේ සංහාර මානස්ස - භමරස්සේව ඉරීයතෝ
> භෝගා සංතීචයං යන්ති - වම්මිකෝ වූපචීයතී

දක්වන්නේ මී මැස්සන් මල නොතලා රොන් ගන්නා සේ අනුන්ට කරදරයක් නොකර ධනය සම්පාදනය කළයුතු බවත් එය වේයන් විසින් බඳින තුඹසක් මෙන් වහා වර්ධනය වන බවත් පැහැදිලි කර ඇත. තවද සිඟාලෝවාද සූත්‍රයේදී ධනය පරිහරණය කළයුතු ආකාරය පිළිබඳ ව ද පෙන්වාදී ඇත.

> ඒකේන භෝගේ භුඤ්ජෙය්‍ය - ද්වීහි කම්මං පයෝජයේ
> චතුත්තංච නිධාපෙය්‍ය - ආපදාසු භවිස්සති

මෙහිදී තමා උපයාගත් ධනය සිව් කොටසකට බෙදා එක් කොටසක් දෛනික පරිභෝජනය සඳහා ද කොටස් දෙකක් කර්මාන්ත විෂයෙහි ද එනම් නැවත ධනය ආයෝජනය සඳහා ද සිව්වැනි කොටස කරදර, ආපදා අවස්ථාවල දී පරිභෝජනය සඳහා තැන්පත් කිරීමට ද උපදෙස් ලබා දී ඇත. තමන් ධනය උත්සාහයෙන් යුතුව හා වීර්යයෙන් බාහුබලය යොදා, දහඩිය මහන්සියෙන්, ධාර්මිකව, සම්පාදනය කළයුතු බවත් එයින් සතුටු විය හැකි බවත් අංගුත්තර නිකායේ අණන සූත්‍රයේ දක්වා ඇත.

බුදුදහමේ පෙන්වා දෙන නොකළයුතු කර්මාන්ත හෙවත් වෙළඳාම් පහකි. එනම්,

1. වහල් වෙළඳාම →සත්ත වණිජ්ජාව
2. ආයුධ විකිණීම → සත්ථ වණිජ්ජාව
3. ජීවිත හානියට හේතුවන වසවිස වෙළඳාම → විස වණිජ්ජාව
4. මාංශ පිණිස අහිංසක සතුන් වෙළඳාම → මංස වණිජ්ජාව
5. මිනිසුන් නොමිනුසුන් කරන මත්ද්‍රව්‍ය වෙළඳාම → මජ්ජ වණිජ්ජාව වේ.

බුදුදහම තුළ මෙම ආර්ථික කටයුතු සහමුලින් ම ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත.

වෙළඳාම් කිරීමේ දී,

තුලා කූඨ → තරාදියෙන් කිරීමෙන්

මාන කූඨ → මැනීමෙන්

කංස කූඨ → හොඳ භාණ්ඩ පෙන්වා නරක භාණ්ඩ දීමෙන් ජනතාව මුලාවට, වංචාවට පත් නොකළ යුතු බව අවධාරණය කර ඇත.

වර්තමාන ලෝකයේ විවිධ කර්මාන්ත හා ව්‍යාපාර ඇතත් සත්ත්වයාගේ හා ලෝකයේ යහ පැවැත්ම අපේක්ෂා කරන බුදුදහම පෙන්වා දෙන්නේ ඉහත කී ව්‍යාපාරවලින් වැළකී ජීවත්වීමේ වැදගත්කම යි.